

OTOBİYOGRAFİ YAZMA BECERİSİNİ DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK BİR ÖLÇME ARACI GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

A Scale Tool Development Study to Evaluate the Autobiography Writing Skill

Reference: Batur, Z. & Altun Alkan, H. (2020). "Otobiyografi Yazma Becerisini Değerlendirmeye Yönelik Bir Ölçme Aracı Geliştirme Çalışması", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 6(34): 1318-1328.

Doc. Dr. Zekerya BATUR

Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Uşak/Türkiye
ORCID: 0000-0002-7918-5305

Hatice ALTUN ALKAN

Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Uşak/Türkiye (Doktora öğrencisi)
ORCID: 0000-0003-3324-774X

ÖZET

Bu çalışmanın amacı otobiyografi türünün taşınması gereken özellikleri belirleyerek bir ölçme aracı geliştirmektir. Bununla birlikte bu araçla öğrencilerin otobiyografi metin türünü yazma becerilerinin ne düzeyde olduğunu belirlemektir. Araştırma, nicel araştırma yönteminde ve betimsel tarama deseninde tasarlanmıştır. Çalışma için gerekli geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Çalışma grubunu Uşak Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü 3. sınıfta öğrenim gören 53 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada öncelikle otobiyografi yazma becerisini değerlendirmeye ilişkin ölçme aracı (Ek 1) geliştirilmiştir. Ölçme aracı; "dış yapı ve iç yapı" ana boyutundan; "Çok Kötü", "Kötü", "Biraz Kötü", "Orta", "Biraz İyi", "İyi", "Çok İyi" olmak üzere yedi düzeyden oluşmaktadır. Bu özellikler, öğrencilerin metinlerinde metindilbilim ve kompozisyon öğretimi açısından olması gerekli olan özelliklerdir. Araştırmanın uygulama aşamasında kullanılmak için öğrencilerden otobiyografilerini yazmalarını istenmiştir. Geliştirilen ölçme aracı ile öğrencilerinin otobiyografi yazma beceri düzeyleri tespit edilmiştir. Genel anlamda öğrencilerin otobiyografi yazma becerilerinin ortalamasının üstünde bir düzeyde olduğu görülmüştür. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin otobiyografi türüne ilişkin bilgi ve becerilerinin yeterli olduğu söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Yazma, otobiyografi yazma, değerlendirme

ABSTRACT

These studies aim of the autobiography of the type of transport required properties by selecting a measuring tool to develop. However, with this tool, it is to determine the level of students' ability to write autobiographical text type. Research, quantitative research method and descriptive scanning the pattern is designed. Working for necessary validity and reliability studies has been done. Working group Usak University Turkish Education Department 3rd grade education who 53 students constitute. This research primarily autobiography writing skills assessment for measuring tool (Appendix 1) was developed. Measuring tool; "Outer structure and inner structur" from the main dimension; "Very Bad", "Bad", "Poor little", "medium", "A Little Good," "Good," "Very Good" to be for seven from level consists . These features, students in text text linguistics and composition teaching in terms of being needed, which are features. Students were asked to write their autobiographies to be used in the application phase of the research. Autobiography writing skill levels of students were determined with the developed measurement tool. General speaking students autobiography writing skills of the average on a level that has been seen. As a result of the research, it can be said that the students ' knowledge and skills about the type of autobiography are sufficient.

Keywords: Writing, autobiography writing, evaluation

1. GİRİŞ

Otobiyografi (Autobiographie) Yunanca Auto kendi, özü; bios yaşam, graphein yazmak anlamındadır (Doğan, 1993:106). Otobiyografi, konusunun kurmaca olmayıp kurmacanın hayatın bölümleri ile belirlendiği, kişinin kendi öz yaşamından ve kişisel deneyimlerinden, değer yargılarından bahsettiği özyaşam öyküsü olarak da bilinen bir metin türüdür (Pascal, 2015). Birçok araştırmacı tarafından, Aziz Augustinus'un ortaçağda yazmış olduğu İtirafname (Misch, 1998) otobiyografi türünün dünyadaki başlangıcı olarak bilinirken, bu eserde çağdaş ve edebi anlamda otobiyografinin söylemsel amaçlarından ziyade, Aziz Augustinus'un yaşamsal tecrübelerini günah çıkarma ve dinsel çağrı için kullanması sebebiyle kimi araştırmacılar tarafından türün ilk örneği

olarak kabul edilmemektedir (Gutman 1999: 81-82). Otobiyografi edebî bir tür olarak ise 19. yüzyılda, Batıdaki Romantizm akımının temsilcilerinden Rousseau'nun İtiraf'ı aracılığı ile çağdaş ve yeni bir anlatı biçimi olarak konuşulmuştur (Steedman, 1992).

Türk edebiyatında otobiyografinin tarihçesine bakıldığında; Türkçenin bilinen en eski yazılı metinlerinin (Orhon Yazıtları 8. yy) bazı bölümlerinde “otobiyografik” özellikler olarak adlandırılacak söylemler görülmektedir (Yazıcı, 2006:203). Bu yazıtlarda üç büyük devlet adamı adına, onların ağzından yazılan ve hitabet sanatının özelliklerini de barındıran, devletin ve kağanın yaptıklarını halka anlatan söylemler yer almaktadır (Uzun, 2003:264).

Yurtdışında, eğitim ortamlarında yaygın biçimde görülen otobiyografi bazen anlatı olarak bazen ise yöntem olarak kullanılmaktadır (Pitman, 2013). Otobiyografik metinlerden, eğitimsel deneyimlere veya eğitimsel seçimleri etkileyen deneyimlere ilişkin çalışmalar yapılırken metnin uzunluğundan ziyade derinliğine önem verilip; metnin tanımlayıcı mı yoksa yorumlayıcı mı olduğuna, yazarın yaşantısıyla ilgili ‘neyi’ ‘ne kadar’ konuştuğuna bakılıp; yazarın hayatını anlatıp anlatmadığı kronolojik veya tematik olarak değerlendirilmelidir (Robert, 2019:205). Lejeune'e göre otobiyografik bir çalışmada yazar, anlatıcı ve karakter kimliklerinde bulunabilirken; otobiyografik özne olağandışı bir yaşantısı olan olağandışı bir bireydir (Lejeune, 1996: 15). Bir anlatıda otobiyografik özellik olarak anlatıcının mutlaka başkarakterle bağdaşması metinde belirleyiciyken; yazarın anlatıcıyla bağdaşıp bağdaşmadığı belirleyici değildir (Lejeune, 1996: 16). Ruhsal tedavilerde, kişilik analizlerinde, iş başvurularında otobiyografiden yararlanılırken otobiyografinin öğretmen hazırlık kurslarında da kullanıldığı görülmektedir (Robert, 1989).

Otobiyografi metni yazılırken kişi; günlük, anı, türlerinden gerçekten uzaklaşmamak için faydalanabilir. Bu nedenle eğitim ortamlarında otobiyografi çalışmaları yaptırılırken otobiyografinin anı, günlük ve biyografiden farkına ilişkin eğitimler bireylere verilmelidir (Özyer, 1993:73). Anı türü bir metinde kurguyu, anlatılan olayların gelişimini belirler; oysa otobiyografide kurgu, kişinin kendi hayatının evreleriyle bir çerçeve çizerek oluşturduğu ve yanlılığın da görülebileceği bilgilendirici bir metin türü içerisinde yer alır (Doğan, 1993:106).

Türkiye’de 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile kısıtlı da olsa programda yer alan otobiyografi metin türü; eğitim ortamlarında ve eğitim araştırmalarında, anlatı öğrenme biçimlerini ve biyografik görüşmeleri içerecek şekilde genişletildiğinde ortaya çıkan bir türdür (Ceylan, Ercan ve Akpınar, 2017:307). 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda ise 7. ve 8. sınıfta yer alan otobiyografi, bilgilendirici metin türleri başlığı altında yer almaktadır (MEB, 2019).

Yazma becerisinin öğretilmesi kadar değerlendirilmesi de önemlidir. Diğer bir deyişle değerlendirme son aşama veya amaç değil bir araçtır. Eğitim ortamlarında yazma becerisini öğrencilere kazandırmak için öğretim programlarında kazanımlar oluşturulup ders kitaplarında bunlara yönelik etkinliklere yer verilir ve bu etkinliklerin uygulanmasından sonra öğrencilerin yazma becerilerine hakim olması beklenir (Göçer, 2010:350). Daha sonra bu becerilerin kazanılıp kazanılmadığını tespit etmek için becerinin ölçülmesi gerekir. Öğretmenlerin, öğrencilerin yazdıkları otobiyografileri değerlendirip gerekli düzeltici dönütleri sunması, yazma öğretiminin önemli bölümüdür. Önceleri öğretmenler çoğu zaman kendi görüşlerine göre bütünsel değerlendirmede bulurken günümüzde ölçekler tercih edilmektedir (Gray, 1975: 248). Bu yolla hem öznellik ve yanlılık engellenmekte hem de öğrenci yapması gerekeni bilmektedir (Duran ve Soyuçok, 2020:47). Çoktan seçmeli sorularla öğrencilerin dil bilgisi, yazım ve noktalama kurallarına uymaları değerlendirilebilir ancak yazmanın yapısı gereği çoktan seçmeli sorularla değerlendirilmesi zordur (Arı, 2010:44). 2005 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı’ndan önce ilköğretim 6, 7, 8. sınıflarda yazılı anlatım becerisinin değerlendirilmesi sınavlarda en az 30 puanlık bir kompozisyon sorusunun cevaplanmasına göre ölçülmekteydi (Ülper, 2019:161). 2006 yılından itibaren uygulanmaya başlayan bu programdan sonra diğer dil becerilerinde olduğu gibi yazmada da beceri değerlendirme önemli hale gelmiştir (Arı, 2010:45). Bu nedenle öğrenci yazılarının değerlendirilmesinde Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda yer alan

amaç ve kazanımlar çerçevesinde ölçme ve değerlendirme araçlarının hazırlanmasını gerektirmektedir. Bu ölçme ve değerlendirme araçlarının başında da puanlama yönergeleri gelmektedir. Birçok ülkede yazılı anlatımı değerlendirmede rubrik (rubric) adı verilen puanlama yönergeleri kullanılmaktadır ve bu yönergeler temel özellikli, bütüncül ve çözümleyici olmak üzere üç çeşittir (Weigle 2002: 109). Bütüncül değerlendirme aracına göre yapılan bütüncül puanlamada, yazının birkaç özelliğine öznel biçimde tek not ya da puan verilmesi nedeniyle güvenilirliği düşüktür. Buna karşın çözümlenmeli değerlendirme aracında bir yazılı metnin taşınması gereken özellikler alt becerilere ayrılarak her beceri objektif olarak ayrı ayrı puanlanarak değerlendirilir (Ülper, 2019:162).

Alan yazın taramasında yazma becerisinin değerlendirilmesinde yararlanılan birçok ölçme aracı geliştirildiği tespit edilmiştir (Savaş, 2013; Göçer, 2018; Duran ve Yılmaz, 2019, Duran ve Soyuçok, 2020). Yapılan alan incelemelerinde, otobiyografi metni yazma becerisini değerlendirmeye yönelik bir çalışma ile karşılaşılmemiştir. Otobiyografi metin türünü doğru bir biçimde yazabilmenin standartlaştırılması ve alanyazındaki eksikliği doldurması için yapılan bu çalışmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışma ile otobiyografinin taşıdığı ölçütler literatür taraması ile belirlenip öğrencilerin otobiyografi metin türüne ilişkin yazma becerilerinin ne düzeyde olduğunun ortaya konması amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

- ✓ Türkçe öğretmen adaylarının otobiyografi yazma becerilerini değerlendirmeye yönelik bir ölçme aracı nasıl olmalıdır?
- ✓ Türkçe öğretmen adaylarının otobiyografi yazma beceri düzeyleri nasıldır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Otobiyografi yazma becerisini değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışmanın modeli tarama modeli olup çalışmada betimsel tarama deseni kullanılmıştır. Nicel modelde, değişkenler ölçek aracılığı ile ölçülürken veriler istatistiksel olarak yorumlanır (Creswell, 2017:13). Betimsel taramada var olan durum ortaya çıkartılırken var olan duruma ilişkin derinlemesine bilgi verilir (Baştürk, 2014:59). Bu çalışmada otobiyografi yazma becerisini değerlendirmeye yönelik ölçme aracı (Ek 1) geliştirilmiş ve bu ölçme aracı ile Türkçe Öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinin otobiyografi yazma beceri durumları tespit edilmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören 53 3. Sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde verilerin toplanmasındaki kolaylık, ekonomiklik ve kontrolün sağlanması için araştırmacının kolaylıkla ulaşabileceği gruplar tercih edilmiştir. Bu sebeple ulaşılabilirliği kolay olan durum örneklemesi tercih edilmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı ve Süreci

Öğrencilerin yazdıkları otobiyografi metinlerini değerlendirmek için veri toplama sürecinde bir ölçme aracı (Ek 1) geliştirilmiştir. Araştırmada, veri toplama aracı geliştirilirken izlenen aşamalar sıra ile verilmiştir:

Birinci Aşama: Literatür Taraması

“Otobiyografi Yazma Becerisini Değerlendirme Aracı”nı geliştirmek için yerli ve yabancı kaynakların alanyazın taraması yapılmış; 62 makale, 12 kitap ve 10 Türkçe öğretim programı incelenmiştir. Literatür taraması sonucunda konuyla ilgili maddeler yazılmıştır. Havuzda 82 madde toplanmış ve 69 aday maddeden oluşan bir ölçme aracı hazırlanmıştır.

İkinci Aşama: Uzman Görüşü

Ölçme aracının aday maddeleri hazırlandıktan sonra 2 uzman Türkçe öğretmeni, yazma alanında ve ölçme değerlendirme alanlarında çalışan 1 akademisyen ve 5 Türkçe eğitimi uzmanlarından uzman görüşü alınmıştır. Uzmanlardan gelen görüşler doğrultusunda maddelerin öncelikle kapsam geçerliğinin sağlanmasına çalışılarak en az 3 uzman tarafından zayıf görülen maddeler çıkarılmış, eksik bulunan maddeler ise düzenlenmiştir.

Üçüncü Aşama: Dil ve Anlatım Açısından İnceleme

Ölçme aracının maddeleri, dil ve anlatım açısından iki uzman Türkçe öğretmeni ve 1 Edebiyat öğretmeni tarafından değerlendirilmiş ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Dördüncü aşama: Ölçme Aracına Son Hâlinin Verilmesi

Ölçme aracı (Ek 1) son hali ile “Dış Yapı” ana boyutu altında “Biçimsel”, “Yazım ve Noktalama”; “İç Yapı” ana boyutu altında ise “Sözcük Kullanımı”, “Cümle Kullanımı”, “Metin Oluşturma”, “Otobiyografik Özellikler” biçiminde boyutlandırılmış 53 maddeden oluşturulmuştur. Düzeyler ise “Çok Kötü (1)”, “Kötü (2)”, “Biraz Kötü (3)”, “Orta (4)”, “Biraz İyi (5)”, “İyi (6)”, “Çok İyi (7)” şeklinde derecelendirilmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler iki aşamada toplanmıştır:

Birinci aşama: Uygulama

53 öğrenciye 40 dakika süre verilerek bilgisayar ortamında otobiyografi yazdırılmıştır. Uygulama esnasında ortaya çıkabilecek güvenlik hataları için tedbirler alınmıştır.

İkinci aşama: Değerlendirme

Geliştirilen araç ile öğrencilerin otobiyografi türünde bilgisayarda yazdıkları yazılar, iki alan uzmanı tarafından değerlendirilerek puanlanmış, iki alan uzmanının verdiği puanların madde bazında aritmetik ortalaması alınarak değerlendirme yapılmıştır.

2.5. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Yetkinlik: Çalışmayı yürüten iki araştırmacıdan biri, Türkçe eğitimi alanında araştırmalar yapan 18 yıllık bir akademisyendir. Diğer araştırmacı ise Türkçe eğitimi doktora öğrencisidir.

Uzman Görüşü: Araştırmada ölçme aracının maddelerinin oluşturulma aşamasında, düzenleme aşamasında ve değerlendirme aşamasında uzman görüşüne başvurulmuştur.

Ayrıntılı Raporlaştırma: Veri toplama aracı ve süreci derinlemesine aktarılmıştır.

Değerlendirmede Çeşitlilik: Yazıların değerlendirilmesinde 2 alan uzmanı tarafından veriler puanlanmış 2 puanın ortalaması alınarak nihai puanlar sunulmuştur. Araştırmada ulaşılan verilere dair gerçekleştirilecek istatistiksel yöntemlerden önce iki puanlayıcının verdiği puanların dağılımına dair basıklık ve çarpıklık katsayılarına bakılmıştır. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1 ve +1 aralığında normal dağılım gösterdiğini bilinmektedir (Huck, 2012). Araştırmada ulaşılan verilerdeki değerlerin her iki puanlayıcı verileri ($s=,162$ $k=,386$) için normal dağılım gösterdiği görülmüştür.

Kapsam ve Yapı Geçerliliği: Kapsam ve yapı geçerliliği için 7 alan uzmanının görüşü alınmıştır. Uzman görüşlerine göre ölçeğin otobiyografi türü ile ilgili özellikleri içerdiği sonucu elde edilmiştir.

2.6. Verilerin Analizi

Araştırmanın ikinci alt problemi doğrultusunda toplanan veriler betimsel analiz ile analiz edilmiş ardından ölçme aracının maddelerinin aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır. Betimsel analizde “Toplanan veriler, daha önceden belirlenen teorik çerçeve veya temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının temalarına göre oluşturulabileceği gibi, görüşme ve

gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlara göre de sunulabilir” (Sözbilir, 2009: 4). Bu çalışmada otobiyografi metin türüne ait belirlenen özellikler ve boyutlar değerlendirme kategorilerini oluşturmaktadır.

Alan uzmanlarının metinleri değerlendirme aşamaları şöyle özetlenebilir:

Öğrencinin yazdığı metni okumaya başlamadan önce metnin içeriğinden etkilenmemek için dış yapı özellikleri açısından metin alanı dahilindeki ve haricindeki boşluklara dikkat edilmiştir.

Baştan sona metin hızlı bir biçimde okunmuştur. Bu okuyuşta öğrencinin yazısına da dikkat edilmiştir. Metinde geçen konu ve olay hissedilmiştir. İlk okuma bitiminde -varsa- okunması zor olan sözcüklere, cümlelere yoğunlaşmıştır. Biçim özellikleri puanlanıp okuma esnasında öğrencinin anlatımına dair bir fikir oluşmuştur. Sözcük kullanımı, uzun cümle görünümüleri ve yazım ve noktalamada görülen hatalar göz önünde bulundurulmuştur.

İkinci okumada giriş, gelişme, sonuç özelliklerine bakılarak bunlar puanlanmıştır. Son olarak konu ile tutarlı olması açısından başlık puanlanılarak metin oluşturma özellikleri değerlendirilmiştir.

Üçüncü okuyuşta sözcük, cümle ve paragraf özelliklerini içeren maddeler puanlanmıştır. Bu esnada kalıplaşmış ifadelerin kullanılmasına; cümle yapılarına, dizilişlerine önem verilmiştir.

Ölçme aracındaki kural özelliklerini puanlamak için metne tekrar bakılıp, daha önce yapılan okumalar göz önünde bulundurularak da yazım ve noktalama kurallarına gerekli puan verilmiştir.

Son olarak metindeki anlatım özelliklerine bakılarak değerlendirme aşaması sona erdirilmiştir. Değerlendirme aşamasında bazı boyutların (yazım ve noktalama, cümle) puanlaması hata durumuna göre yapılmıştır.

Metin puanlandıktan sonra metin yazarlarının ürünlerine verilen puanlar excel programına girilmiştir. Puanlayıcıların madde ortalama puanları verilerin excel programından SPSS 13.0 for Windows işletim sistemine aktarılması ile analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Otobiyografi yazma becerisini değerlendirmek için literatür taraması yapılarak madde havuzu oluşturulmuş ve 69 aday maddeden oluşan bir ölçme aracı taslağı hazırlanmıştır. Aday maddeler uzmanlardan görüş alınarak “Dış Yapı” ana boyutu altında “Biçimsel”, “Yazım ve Noktalama”; “İç Yapı” ana boyutu altında ise “Sözcük Kullanımı”, “Cümle Kullanımı”, “Metin Oluşturma”, “Otobiyografik Özellikler” biçiminde boyutlandırılmış görüşler doğrultusunda madde sayısı 53’e düşürülmüştür. Uzman görüşlerine göre ölçme aracındaki maddelerin puanlarının eşit biçiminde dağılım göstermesine dikkat edilirken ölçüğün kapsam ve yapı geçerliği için ise 7 alan uzmanının da görüşü alınmıştır.

Son hali ile 53 maddeden oluşan bu ölçme aracı (Ek 1) 53 öğrencinin otobiyografi yazma becerilerini değerlendirmede kullanılıp yazılar 2 alan uzmanınca puanlanmıştır. Uygulamada ulaşılan veriler doğrultusunda tekrar uzman görüşüne başvurulmuş, puanların ortalamasının üstünde olduğu bazı maddelerin ise bilgisayar ortamında yazılan yazıları ölçemediği görüşüne varılmıştır. Ölçme aracındaki maddelerden “Kâğıt temiz kullanılmıştır (El yazısı kullanıyorsa).”, “Anlatılanların gerçeğe yakın olması için metin içerisinde varsa fotoğraflardan yararlanılmıştır.” maddeleri ortalamanın altında bir puan alarak bu maddelerin iyi çalışmadığı düşünülse de bu maddelerin otobiyografi yazmanın önemli özelliklerini taşıdığı düşünülerek ölçme aracında bulunmasına uzman görüşleri ile karar verilmiştir. Ayrıca madde puanlamaları esnasında da uzman görüşü alınarak uygulama ve hesaplama kolaylığı için maddelerin 1 ve 7 puanları arasında değerlendirilmesi sonucuna varılmıştır. Böylece “Otobiyografi Türü Yazma Becerisini Değerlendirme Aracı”nın son hali oluşturulmuştur.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ölçeğin son hali oluşturulduktan sonra ikinci alt probleme yönelik öğrencilere uygulama yaptırılmıştır. Toplam 53 öğrenciye otobiyografi yazdırılmış, yazıları değerlendirilmiş ve aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Değerlendirme Ölçeğinden Aldıkları Puanlar

Boyut	Metinsel Ölçüt	Ortalamalar	
DİŞ YAPI	<i>Biçimsel</i>	1. Sayfada uygun kenar boşlukları bırakılmıştır.	6,13
		2. Satır aralarında uygun boşluklar bırakılmıştır.	6,27
		3. Paragraf başı yapılmıştır.	3,12
		4. Okunaklı bir yazı kullanılmıştır.	6,97
		5. Kâğıt temiz kullanılmıştır (El yazısı kullanıyorsa).	1
	<i>Yazım ve Noktalama</i>	6. Sözcükleri oluşturan harflerin uzunluğu veya genişliği metnin tamamında birbiriyle tutarlıdır.	6,94
		7. Yazım kurallarına uyulmuştur.	5,83
		8. Noktalama işaretleri yerinde kullanılmıştır.	5,39

Metinlerin dış yapı özellikleri açısından değerlendirilmesinde biçim ve yazım ve noktalama boyutları ele alınmıştır. Tablo 1'e göre biçim boyutu bakımından öğrencilerin sayfa içinde ve kenarlarında, metin içinde bıraktıkları boşluklar birbirine uygun olurken paragraf başı yapma konusunda öğrencilerin yetersiz olduğu ve ortalamaların altında başarı gösterdikleri görülmektedir. Biçim boyutunda öğrencilerin tamamı yazıları bilgisayar ortamında yazdığı için 5. maddeye ilişkin başarı veya başarısızlık durumu görülmemektedir. Yazım ve noktalama boyutunda öğrencilerin çok fazla hatası görülmemekle birlikte en az iki noktalama kuralını ihlal ettiklerinden ve yazmaya yönelik en az iki yazım hatası yaptıklarından öğrencilerin değerlendirme ortalamaları biraz iyi düzeyine denk gelmektedir.

Metinlerin iç yapı özellikleri açısından değerlendirilmesinde Tablo 2'deki boyutlar ele alınmıştır.

Tablo 2. Çalışma Grubunun Değerlendirme Ölçeğinden Aldıkları Puanlar

Boyut	Metinsel Ölçüt	Ortalamalar	
İÇ YAPI	<i>Sözcük Kullanımı</i>	9. Sözcükler amaca uygun bir şekilde kullanılmıştır.	5,75
		10. Cümle içerisinde aynı anlama gelecek sözcükler <u>kullanılmamıştır.</u>	5,79
		11. Standart Türkçede yer alan sözcükler kullanılmıştır.	6,36
		12. Anlamı güçlendirmek için sözcükler ve kalıplaşmış ifadeler (deyim, ikileme vb.) ustalıkla kullanılmıştır.	5,28
		13. Kullanılan sözcükler anlam belirsizliğine <u>neden olmamıştır.</u>	5,48
	<i>Cümle Kullanımı</i>	14. Farklı yapıda cümleler etkili bir biçimde kullanılmıştır.	5,35
		15. Ögelerin dizilişine göre farklı cümleler etkili bir biçimde kullanılmıştır.	5,21
		16. Akıcı anlatım için cümlelerin birbiriyle bağlantısı sağlanmıştır.	5,61
		17. Cümle içerisinde kelime tekrarı <u>yapılmamıştır.</u>	5,61
		18. Cümlelerde zaman uyumu sağlanmıştır.	5,57
	<i>Metin Oluşturma</i>	19. Cümlelerde çatı uyumu sağlanmıştır.	5,5
		20. Metnin konusunu yansıtan ve çerçevesini oluşturan bir başlığa yer verilmiştir.	5,40
		21. Metin akıcı bir anlatım ile amaca uygun bir biçimde sunulmuştur.	5,63
		22. Betimleyici ve öyküleyici anlatım kullanılmıştır.	5,37
		23. İçten ve samimi bir anlatım benimsenmiştir.	5,84
		24. Yaşamı ile ilgili bilgileri saptırmadan anlatmıştır.	5,5
		25. Yazar, kahraman ve anlatıcının aynı kişi olduğu hissettirilmiştir.	6,87
		26. Birinci tekil kişili anlatım etkin bir biçimde kullanılmıştır.	6,82
		27. Yaşanılanlar kronolojiye uygun bir biçimde sunulmuştur.	6,60
28. Anlatım bozukluğu yapılmamıştır.		5,23	
<i>Otobiyografik Özellikler</i>	29. Metnin giriş bölümüyle konusal ve mantıksal/anlamsal açıdan gelişme bölümü doğru biçimde bağlanmıştır.	5,71	
	30. Metnin giriş ve gelişme bölümlerine uygun bir sonuç bölümü yazılmıştır.	5,54	
	31. Doğumdan bugüne kadar yaşadıkları gerçeklik çerçevesinde sunulmuştur.	5,54	
	32. Doğum tarihine yer verilmiştir.	6,77	
	33. Doğum yerine yer verilmiştir.	6,86	

34. Ailesi ve yakın çevresine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.	5,42
35. Çocukluk dönemine ait bilgilere yer verilmiştir.	5,05
36. İlkokul dönemine ait bilgilere yer verilmiştir.	4,89
37. Ortaokul dönemine ait bilgilere yer verilmiştir.	3,69
38. Lise dönemine ait bilgilere yer verilmiştir.	5,52
39. Üniversite dönemine ait bilgilere yer verilmiştir.	5,74
40. Kişilik özellikleri hakkında bilgilere yer verilmiştir.	4,95
41. Kişiliğinin bilinmeyen yönleri hakkında bilgilere yer verilmiştir.	3,46
42. Arkadaş çevresine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.	3,14
43. Yaşamında geçen yer veya yerler açık biçimde belirtilmiştir.	4,71
44. Varsa hobilerine yer verilmiştir.	3,08
45. Varsa fobilerine yer verilmiştir.	1,64
46. Varsa çalışmalarına ve eserlerine yer verilmiştir.	1,27
47. Duygu, düşünce ve değer yargılarına yer verilmiştir.	4,51
48. Medeni durumuna ilişkin bilgilere yer verilmiştir.	1,22
49. Kişi betimlemelerine yer verilmiştir.	2,99
50. Varsa geleceğe ilişkin tahminlerine yer verilmiştir.	2,34
51. Günceler ve anılardan yer yer metin içerisinde faydalanılmıştır.	4,05
52. Anlatılanların gerçeğe yakın olması için metin içerisinde varsa gezi notlarına yer verilmiştir.	1,17
53. Anlatılanların gerçeğe yakın olması için metin içerisinde varsa fotoğraflardan yararlanılmıştır.	1,16

Tablo 2'ye bakıldığında öğrencilerin yazdıkları yazılarda; iç yapı boyutunda daha çok otobiyografik özellikler alt boyutunda düşük puan aldıkları görülmüştür. İç yapı boyutunda öğrencilerin en yüksek puanı “Yazar, kahraman ve anlatıcının aynı kişi olduğu hissettirilmiştir.” maddesinden; en düşük puanı ise “Anlatılanların gerçeğe yakın olması için metin içerisinde varsa fotoğraflardan yararlanılmıştır.” maddesinden aldığı görülmektedir.

Tablo 2'ye göre öğrenciler, sözcük kullanımı boyutu açısından anlamlı ve görevli sözcükleri etkili biçimde kullandıkları, metin içerisinde kalıplaşmış ifadeleri yeterince kullandıkları, standart Türkçe sözcüklere yer verdikleri için biraz iyi düzey olarak değerlendirilmiştir.

Cümle kullanımı boyutuna bakıldığında; metinlerde cümle yapılarında ve dizilişlerinde tekdüze kullanım, cümlelerdeki çatı ve zaman uyumundaki hatalı kullanım görülmesi nedeniyle ortalamalar düşmüş ve biraz iyi düzey olarak değerlendirilmiştir.

Metin oluşturma özellikleri boyutunda anlatım özellikleri bakımından; öğrenciler öyküleyici ve betimleyici anlatımı yeterince etkili kullanamamışlar, yaşamlarına dair bilgileri gerçeklikten uzaklaşarak aktarmışlar, samimi ve akıcı bir anlatım kullanmışlar, giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinin sadece olayları sıralamışlar, duygu ve düşünceleri belirtmekte yetersiz kalmışlardır. Başlık kullanımı açısından metin oluşturma boyutunda öğrencilerin yazdıkları metinlere seçtikleri başlıklar genellikle konuyu yansıtmaya karşın metin türünün kendisini doğrudan başlık olarak kullanmaları nedeniyle ortalama düşmüştür.

Otobiyografik özellikler boyutuna bakıldığında; öğrencilerin diğer iç yapı boyutlarına göre daha düşük puanlar aldığı görülmektedir. Öğrencilerin ortaokul dönemlerine ait yeterli bilgi vermemeleri, kişiliklerinin bilinmeyen yönlerine dair ve arkadaş çevrelerine dair kısıtlı anlatımda bulunmaları, fobilere ve çalışma alanlarına ilişkin çok az bilgi sunmaları, hayat hikayelerini anlatırken fotoğraf ve gezi yazılarına yer vermemeleri nedeniyle ortalama düşmüş ve bu boyut biraz kötü düzey olarak değerlendirilmiştir.

Bunların yanında 2 alan uzmanının öğrencilerin yazdığı metinlere verdikleri ortalama puanlar değerlendirildiğinde (U1: 4,99; U2: 4,72) puanlayıcı güvenilirliğinin olduğu da görülmektedir.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada, Türkçe ğretmenliği nc sınıf ğrencilerinin otobiyografi yazma becerilerini değerlendirmeye ilişkin ‘‘Otobiyografi Yazma Becerisini Değerlendirme Aracı’’ geliştirilmiştir.

Alanyazına bakıldığında öğrencilerin otobiyografi yazma becerisini ölçen bir çalışmaya rastlanmadığı için araştırma sonuçlarına ilişkin tartişma da bulunulmamıştır. Ulaşılan verilere genel anlamda bakıldığında öğrencilerin otobiyografi yazma konusunda ortalamanın üzerinde (4,85) başarı düzeyinde yer aldıkları görülmektedir. Bu nedenle geliştirilen lme aracı farklı sınıf seviyelerinde ğrencilerinin otobiyografi yazma becerilerini değerlendirmek amacıyla alternatif bir lme aracı olarak kullanılabilir.

İç yapı özelliklerinin alt boyutlarından olan otobiyografik özellikler bölümü dışında kalan diğer tüm boyutlarda biraz iyi; fakat iyi düzeye yakın bir sonuca ulaşılmıştır. Otobiyografik zellikler boyutunda ise öğrencilerin ortaokul dönemlerine ait yeterli bilgi vermemeleri, kişiliklerinin bilinmeyen yönlerine dair ve arkadaş çevrelerine dair kısıtlı anlatımda bulunmaları, fobilere ve çalışma alanlarına ilişkin çok az bilgi vermeleri, hayat hikayelerini anlatırken fotoğraf ve gezi yazılarına yer vermemeleri nedeniyle ortalama düşmüş ve bu boyut biraz kötü düzey olarak değerlendirilmiştir. Araştırmada ğrencilerin yazım ve noktalama kurallarını doğru biçimde uygulayabilme konusunda yanlışlar yaptıkları, noktalama işaretlerini yer yer kullanmadıkları ya da eksik kullandıkları görülmüştür. Öğrencilerin yazım ve noktalamada hataları olmasına rağmen en başarılı oldukları boyutun dış yapı boyutu olduğu tespit edilmiştir. Değerlendirme aracında yer alan ‘‘Kâğıt temiz kullanılmıştır (El yazısı kullanıyorsa).’’ maddesi öğrencilerin yazılarını bilgisayar ortamında yazması nedeniyle en düşük puan ortalamasına sahiptir. Bu maddenin ortalamanın altında bir puan alarak iyi çalışmadığı düşünülse de otobiyografi yazmada önemli olduğu düşünülerek lme aracında bulunmasına uzman görüşleri ile karar verilmiştir.

Çalışma grubu ğrencilerinin yazdığı metinlerde metin oluştırmada sorunlar olduğu gözlenmiştir. Öğrencilerin genellikle paragraf oluştırmada eksikliklerinin olduğu, yaşamlarını gerçek dışı anlattıkları, anlatım bozukluğu yaptıkları tespit edilmiştir.

Otobiyografik zellikler boyutuna ilişkin öğrencilerin genelinin doğum tarihine, yerine, ailesine, çocukluk dönemine dair bilgileri verdikleri ve otobiyografi türünün bu özelliklerine hakim oldukları görülürken ortaokul dönemlerine ait yeterli bilgi vermemeleri, kişiliklerinin bilinmeyen yönlerine dair ve arkadaş çevrelerine dair kısıtlı anlatımda bulunmaları, fobilere ve çalışma alanlarına ilişkin çok az bilgi vermeleri, hayat hikayelerini anlatırken fotoğraf ve gezi yazılarına yer vermemeleri nedeniyle ortalama düşmüş ve bu boyut biraz kötü düzey olarak değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak öğrencilerin otobiyografi türü hakkında yeterli bilgi ve beceriye tam olarak sahip olmadıkları, ancak araştırmacılar tarafından gerçekleştirilen otobiyografi yazma uygulamasına gönüllü olarak katıldıkları söylenebilir. Otobiyografi türünden öğrencilerin yazma becerisini geliştirmede ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmede faydalanılabilir. Otobiyografi, konusunun kurmaca olmayıp kurmacanın hayatın bölümleri ile belirlendiği, kişinin kendi öz yaşamından ve kişisel deneyimlerinden olaylara farklı bir bakış açısıyla ele aldığı için eleştirel düşünmeyi de sağladığı bilinmektedir (Pascal, 2015).

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda; daha doğru ölçümler yapabilmek için farklı metin türüne ve farklı sınıf seviyesine ilişkin lme araçları geliştirilmelidir. Öğrencilerin daha etkili yazabilmesi için öğretmenlerin yazma becerilerine ilişkin ders içinde otobiyografi yazma etkinliklerine daha çok yer vermesi ve yazmaya ayrılan srenin arttırılması önerilebilir. Gerek dil bilgisi gerekse yazım ve noktalama konularının değerlendirilmesinde çoktan seçmeli soruların yerine metin yazma etkinliklerinin yapılması düşünülebilir.

KAYNAKÇA

Arı, G. (2010). ‘‘Altıncı ve Yedinci Sınıf ğrencilerinin Yazdığı Hikye Edici Metinlerin Değerlendirilmesi’’, *TUBAR*, S. 27, ss. 43-75.

- Baştürk, R. (2014). “Deneme modelleri”. Bilimsel araştırma yöntemleri içinde, s. 31-53 (Ed.:A. Tanrıoğen). Anı Yayıncılık: Ankara.
- Ceylan, Z.; Ercan, A. & Akpınar, Ş. (2017). “5. Ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Bilgi Verici Metinlerin Tema ve Tür Açısından İncelenmesi”, International Journal of Language Academy. S. 5 (6), ss. 296-306.
- Creswell, J.W. (2017). Araştırma Deseni (Çev Ed. S. B.Demir). Eğiten Kitap:Ankara.
- Doğan, Ş. (1993). “Otobiyografi ve Anı Korelasyonunda Anlatıcı ve Protagonist Özdeşliği Üzerine”, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, S. 1 (10), ss. 105-114.
- Duran, E. & Yılmaz, A. (2019). “The Evaluation Of The Fourth Grades’ Writing Story Skill”, International Online Journal of Educational Sciences, 11(3), 194-206.
- Duran, E. & Soyuçok, M. (2020). “Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin Anı Yazma Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi”, Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi, 4 (1), 45-55.
- Göçer, A. (2010). “Türkçe Öğretiminde Çok Uyarınlı Bir Öğrenme Ortamı Oluşturmak İçin Seçkin Edebi Ürünlerden Yararlanma”, Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi, S. 27, ss. 341-369.
- Göçer, A. (2018). Türkçe Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme. Pegem Yayınevi:Ankara.
- Gray, W. S. (1975). Okuma ve Yazma Öğretimi, Milli Eğitim Basımevi: İstanbul.
- Gutman, H. (1999). Bir Benlik Teknolojisi: Rousseau’nun İtirafı, Kendini Bilmek, (Çev.: Gül Çağalı Güven), Om Yayınevi: İstanbul.
- Huck, S. W. (2012). Reading Statistics and Research (6th ed). Pearson:Boston.
- Lejeune, P. (1996) "The Autobiographical Contract", Todorov, Tzvetan, ed. French Literary Theory Today: A Reader. Çev. R. Carter. Cambridge University Press: Cambridge.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2005). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1.-5. Sınıflar), Millî Eğitim Basımevi: Ankara.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2006). İlköğretim Türkçe Dersi, 6 ,7, 8. Sınıflar, Öğretim Programı, Millî Eğitim Basımevi: Ankara.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2019). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu. Devlet Kitapları Müdürlüğü: Ankara.
- Misch, G. (1998). A. History Of Autobiography İn Antiquity. Oxford University: London.
- Özyer, N. (1993). “Edebi Tür Olarak Otobiyografi ve İki Örnek”, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, S. 1, ss. 73–85.
- Pascal, R. (2015). Design and Truth İn Autobiography. Routledge & Kegan:London.
- Pitman, T. (2013). “Miraculous Exceptions’: What Can Autobiography Tell Us About Why Some Disadvantaged Students Succeed İn Higher Education?”, Higher Education Research & Development, S. 32 (1), ss 30-42.
- Robert, K. M. (2019). “An Analysis Of Autobiographical Tools İn Written Reflection: İmplications For Teaching Critical Thinking and Goal-Setting”, Reflective Practice International and Multidisciplinary Perspectives, S. 20, ss. 190-210.
- Robert, J. G. (1989). “Autobiography and Education”, The Journal of Educational, S. 23 (2).
- Savaş, H. (2013). A study on the evaluation and the development of computerized essays coring rubrics in terms of reliability and validity (Master's thesis). Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.

Sözbilir, M. (2009). Nitel veri analizi. Retrived from <http://fenitay.files.wordpress.com/2009/02/1112-nitel-arac59ftc4b1rmada-veri-analizi>, Pdf on, 17, 06.2014.

Steedman, C. (1992). *History and Autobiography: Different adresinden* <http://www.thinkingtogether.org/rcream/archive/Old/S2003/packetone.pdf> erişilmiştir

Uzun, L. (2003). “Orhon Yazıtları’nın Söylemsel Özelliklerine İlişkin Birkaç Gözlem”, Dil ve Edebiyat Araştırmaları Sempozyumu Mustafa Canpolat Armağanı, Şafak Matbaası:Ankara, 261-280.

Ülper, H. (2019). Yazma ve Eğitimi, Yazılı Metinleri Ölçme ve Değerlendirme, (Ed.) Nihat Bayat. Anı Yayıncılık: Ankara.

Weigle, S. C. (2002). *Assessing Writing*, Cambridge University Pres: Cambridge.

Yazıcı, N. (2006). Türk Edebiyatında Otobiyografi. *Türkbilig Dergisi*, S.11, ss. 189-217.

(EK 1)

OTOBİYOGRAFİ YAZMA BECERİSİNİ ÖLÇME ARACI										
Boyut		Metinsel Ölçüt	1	2	3	4	5	6	7	
DİŞ YAPI	Biçimsel	1. Sayfada uygun kenar boşlukları bırakılmıştır.								
		2. Satır aralarında uygun boşluklar bırakılmıştır.								
		3. Paragraf başı yapılmıştır.								
		4. Okunaklı bir yazı kullanılmıştır.								
		5. Kâğıt temiz kullanılmıştır (El yazısı kullanıyorsa).								
		6. Sözcükleri oluşturan harflerin uzunluğu veya genişliği metnin tamamında birbiriyle tutarlıdır.								
Yazım ve Noktalama		7.Yazım kurallarına uyulmuştur.								
		8. Noktalama işaretleri yerinde kullanılmıştır.								
İÇ YAPI	Sözcük Kullanımı	9. Sözcükler amaca uygun bir şekilde kullanılmıştır.								
		10. Cümle içerisinde aynı anlama gelecek sözcükler <u>kullanılmamıştır.</u>								
		11. Standart Türkçede yer alan sözcükler kullanılmıştır.								
		12. Anlamı güçlendirmek için sözcükler ve kalıplaşmış ifadeler (deyim, ikileme vb.) ustalıkla kullanılmıştır.								
		13. Kullanılan sözcükler anlam belirsizliğine <u>neden olmamıştır.</u>								
		14. Farklı yapıda cümleler etkili bir biçimde kullanılmıştır.								
	Cümle Kullanımı		15. Ögelerin dizilişine göre farklı cümleler etkili bir biçimde kullanılmıştır.							
			16. Akıcı anlatım için cümlelerin birbiriyle bağlantısı sağlanmıştır.							
			17. Cümle içerisinde kelime tekrarı <u>yapılmamıştır.</u>							
			18. Cümlelerde zaman uyumu sağlanmıştır.							
			19. Cümlelerde çatı uyumu sağlanmıştır.							
			Metin Oluşturma		20. Metnin konusunu yansıtan ve çerçevesini oluşturan bir başlığa yer verilmiştir.					
	21. Metin akıcı bir anlatım ile amaca uygun bir biçimde sunulmuştur.									
	22. Betimleyici ve öyküleyici anlatım kullanılmıştır.									
	23. İçten ve samimi bir anlatım benimsenmiştir.									
	24. Yaşamı ile ilgili bilgileri saptırmadan anlatmıştır.									
	25. Yazar, kahraman ve anlatıcının aynı kişi olduğu hissettirilmiştir.									
	26. Birinci tekil kişili anlatım etkin bir biçimde kullanılmıştır.									
27. Yaşanılanlar kronolojiye uygun bir biçimde sunulmuştur.										
28. Anlatım bozukluğu <u>yapılmamıştır.</u>										
29. Metnin giriş bölümüyle konusal ve mantıksal/anlamsal açıdan gelişme bölümü doğru biçimde bağlanmıştır.										
Otobiyografik Özellikler		30. Metnin giriş ve gelişme bölümlerine uygun bir sonuç bölümü yazılmıştır.								
		31. Doğumdan bugüne kadar yaşadıkları gerçeklik çerçevesinde sunulmuştur.								
		32. Doğum tarihine yer verilmiştir.								
		33. Doğum yerine yer verilmiştir.								
		34. Ailesi ve yakın çevresine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.								
		35. Çocukluk dönemine ait bilgilere yer verilmiştir.								
		36. İlkokul dönemine ait bilgilere yer verilmiştir.								

	37. Ortaokul dönemine ait bilgilere yer verilmiştir.									
	38. Lise dönemine ait bilgilere yer verilmiştir.									
	39. Üniversite dönemine ait bilgilere yer verilmiştir.									
	40. Kişilik özellikleri hakkında bilgilere yer verilmiştir.									
	41. Kişiliğinin bilinmeyen yönleri hakkında bilgilere yer verilmiştir.									
	42. Arkadaş çevresine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.									
	43. Yaşamında geçen yer veya yerler açık biçimde belirtilmiştir.									
	44. Varsa hobilerine yer verilmiştir.									
	45. Varsa fobilerine yer verilmiştir.									
	46. Varsa çalışmalarına ve eserlerine yer verilmiştir.									
	47. Duygu, düşünce ve değer yargılarına yer verilmiştir.									
	48. Medeni durumuna ilişkin bilgilere yer verilmiştir.									
	49. Kişi betimlemelerine yer verilmiştir.									
	50. Varsa geleceğe ilişkin tahminlerine yer verilmiştir.									
	51. Günceler ve anılardan yer yer metin içerisinde faydalanılmıştır.									
	52. Anlatılanların gerçeğe yakın olması için metin içerisinde varsa gezi notlarına yer verilmiştir.									
	53. Anlatılanların gerçeğe yakın olması için metin içerisinde varsa fotoğraflardan yararlanılmıştır.									